

Vuodenaikojen seuraaminen

Kesto: noin 10 min x 11

Kenelle: alakoulu

Missä: sisällä ja ulkona

Milloin: kouluvuoden ympäri

Tarvikkeet: muistiinpanovälineet, viivoitin, (kamera)

Eräpassin osio: luonnossa liikkuminen

Oppimistavoitteet: havainnoidaan luonnossa tapahtuvia muutoksia eri vuodenaikoina

OHJEET

Tässä tehtävässä tutkitaan luonnossa tapahtuvia vuodenaajoista johtuvia muutoksia. Havainnot kerätään alla olevaan taulukkoon. Jokaiselle oppilaalle voi antaa oman taulukon täytettäväkseen tai luokassa voi olla yksi yhteisesti täytettävä taulukko esim. suurennettuna luokan seinällä. Tarkkailtavan paikan tulee olla aina sama (esim. kotipiha, luokan ikkunasta näkyvä metsikkö, tietty puisto...) ja olisi hyvä jos paikassa olisi jonkin verran kasvillisuutta.

Vuodenaikojen vaihtelusta ja niihin vaikuttavista planetaarisista ilmiöistä kannattaa keskustella aina lomakkeen täytön ja läpikäynnin yhteydessä. Youtubesta löytyy hienoja videoita tietyn alueen vuodenaikojen vaihtelusta (esim. hakusanalla "seasons in Finland", "a year in Helsinki", tai "the difference between summer and winter in Finland"), joita voi käyttää keskustelun herättelijöinä.

Jos koululla on käytössä kameroita (tai tabletteja) voi oppilaiden kanssa kuvata saman näkymän vaikkapa jokaisen kuukauden viimeisenä koulupäivänä ja liittää mukaan lomakkeeseen. Viimeistään keväällä käydään tarkemmin läpi lomakkeeseen kirjattuja muutoksia. Voidaan myös keskustella onko tarkasteluajanjakso ollut esimerkiksi erityisen kylmä, sateinen, vähäluminen, kuiva jne. Ilmatieteenlaitos tarjoaa nettisivuillaan sääolosuhteisiin liittyviä tilastoja viimevuosilta: <http://ilmatieteenlaitos.fi/vuodenaikojen-tilastot>

Vinkkejä lomakkeen täyttöön:

- Lämpötilan voi tarkistaa esimerkiksi Ilmatieteenlaitoksen sivuilta, jos valitun paikan läheisyydessä ei ole lämpömittaria.
- Päivittäisen auringon nousu- ja laskuajan voi tarkistaa päivän lehdestä tai esimerkiksi osoitteesta: www.timeanddate.com/astronomy (palvelussa ei ole kaikkia Suomen kaupunkeja, mutta voit etsiä kotikuntasi lähistöllä sijaitsevan suuremman kaupungin nimellä).
- Päivän pituuden saa samasta palvelusta, mutta voit myös laskea sen oppilaiden kanssa.
- Säätila-kohtaan on tarkoitus kirjoittaa onko tarkkailuhetkellä pilvistä, aurinkoista, puolipilvistä sateista, tuulista, tms.
- Lumen syvyyden mittaamiseen kelpaa pitkä viivoitin (tarvittaessa iso tauluviivoitin) tai keppi, jonka avulla lumen syvyys tarkastetaan ja mitataan. Työnnä viivoitin/keppi lumeen mahdollisimman suorassa ja yritä varmistaa, että se osuu maahan.
- ”Havaintoja kasveista” -kohtaan voi kirjoittaa miltä puiden lehdet näyttävät (onko niitä?), miltä kasvit (ei puut) näyttävät? Onko näkyvissä sieniä?
- ”Eläinhavainnot”-kohtaan voi listata havaintohetkellä tutkimuspaikalla näkyvät eläimet (nisäkkäät, linnut, hyönteiset...)
- Jääpeitettä voi tarkkailla läheisestä vesistöstä, jos tutkimusalueelle ei osu esim. ojaa tai puroa.

